

ZIRLAI 9

May 21–27, 2022

LUAHLÂNTU JAKOBA

CHÂNGVAWN: “Esauva chuan, ‘A hmingah Jakoba an vuah dik hlê lo vem ni? Hei wawi hnih mi lan tâk hi; ka fa tîr nihna chu mi lâksak a; ngai teh, tûnah hian ka malsâwmna mi lâksak leh tâk hi!’ a ti a. Amah vêkin, ‘Malsâwmna mi la zuahsak lâwm ni?’ a ti a,” (*Genesis 27:36*, NKJV).

SABBATH CHAWNÛ

May 21

Chhiar Tûr: *Genesis 11:1–9; 25:21–34; 28:10–22; 29:1–30; 30:25–32.*

TÛNAH chuan Isaka chhûngkaw chanchin zirin, mak tak maia a fapa pahnihte lo pian chhuah dân leh, a naupang zâwk chu Messia thlahtu a nih tâk dân pawh kan chhui dân a. Amaherawhchu, hê thawnthu inñan dân hi a duhawm lo hlê mai. A fapa Jakoba nungchang that lêm lohzia chu a û fa tîr nihna a chuhpui dân atang pawhin a lang dân a (*Genesis 25:27–34*); chu mai chu ni lo vin, a û Esauvan a pa Isaka malsâwmna a dawn tûr pawh a lo dawn khalh bawk a ni (*Genesis 27*).

Jakoba khân a pa bum a, a û malsâwmna dawn tûr pawh a lo dawn khalh bawk avângin a nunna chhanhim nân a tlânchhiat a tûl ta a. Chutianga a va tlânchhiatna ramah chuan Pathianin Bethel hmunah a bia a (*Genesis 28:10–22*). Hemi hnû hian

amah ngei pawhin ÷um hnih ngawt bum a tâwk ve dâwn a. A hmangaih êm êm Rakili (*Genesis 29*) ni lo vin, Rakili û Leaii zâwk chu nupui atân pêk a ni ang a, hêng a nupui pahnihte hlawh chhuah nân hian kum 14 chhông zet hnâ a thawh a ngâi dâwn a ni.

Nimahsela, Jakoba khân Pathian malsâwmna pawh a chang dâwn tho bawk a, khatianga a va tlânchhiat chhông khân fapa 11 ngawt neiin, Pathianin a hausakna a tihpunsak thûr thûr dâwn a ni.

Chutiang chuan, hê thawnthu aţang hian thu pawimawh tak kan hmû a. Pathian mîte hian thil dik lo ti fo mah ila, Pathian erawh a thu lo tiam tawhah a ding tlang dâwn a ni.

SUNDAY

May 22

Jakoba leh Esauva

***Genesis 25:21–34* chhiar la. Jakoba mîzia leh Esauva mîzia hi khâikhin rawh. Jakoba mîzia engte hian nge a pa Isaka malsâwmna dawn phû zâwkah siam le?**

An nu chhûla an awm lâi aţang rêng khân Jakoba leh Esauva-te kha mîze inang lo tak an ni tih kan hre thei a, an lo pian chhuah hnû-ah pawh an la inbei tawn chhunzawm zêl dâwn a ni. Esauva kha sapêl mi leh ramvachal a nih lâiin, Jakoba erawh mi ngâwichâwi, puan in vêla awm deuh melh melh chî a ni vê thung a. “Ngâwichâwi” tia lehlin Hebrai thumal, *tam* hi Nova leh Joba te mîzia sawinaah pawh hman niin, Joba chungchângah chuan “sawisêl bo” tia lehlin a ni a (*Joba 1:8*), Nova chungchângah pawh “ţha famkim” tia lehlin a ni bawk (*Genesis 6:9*).

Hê an mîze inang lo tak mai hi an nun dânah chiang lehzualin a lang chhuak zêl a (*Genesis 27:1–28:5*). Esauva ram vâk rawn hâu chu a châuvîn, a ril a ÷âm hlê mai a; Jakoban a dailuah chhum kâwi chu a lo eitîr a. Esauva ngaihah chuan tûna a taksa

mamawh chhang leh dailuah ei nghâl mai chu fa tîr a nihnain a ken tel malsâwmna nakîna a la chan tûr âiin a pawimawh zâwk a ni (*Genesis 25:31; Hebrai 12:16, 17*).

“Abrahama hnêna thutiam pêkte leh a fapa chungha tihngheh leh tâk chu, Isaaka leh Rebeki chuan tih tûr ropui tak an neih leh duh taka an chelh chu a ni. Hêng thutiamte hi Esauva leh Jakoba chuan an hre bel khawp mai. Fa upa nihna chu thil pawimawh leh ropui tak a ni tih zirtîr an ni a, khawvêl hausakna chauh rochung tûr an ni lo va, thlarau lamâ ropuina a ni. A dawngtu chu chhûngkaw puithiam nihna a ni a, a thlah aṭanga khawvêl Tlantu lo kal tûr a ni.”—Ellen G. White, *Thlahtubulte leh Zâwlneite*, p. 165.

Jakoba ngaiha erawh chuan nakîna thlarau lam malsâwmna la dawn chu a pawimawh zâwk daih thung a. Nimahsela, a nu remruatna hnuaiha uâlâu tak leh tum lâwk sa rânin a pa a bum a, a bum thlûk ngei theih nân “LALPA i Pathian chuan” tih ṭawngkam pawh a hmang a. Jakoba khân thil ṭha chu a duh ngei a; mahse, chumi neih nâna inbumna tenawm tak a hmang kher kha a dik lo lâi chu a ni ta a ni.

A nghawng pawh a râpthlâk hlê mai a, an in chhûngkhur buai tawh sa êm êm chu a tibuai leh zual ta sauh a ni.

Jakoban thil ṭhâ, thil hlu leh thil ngaihsânawm tak chu neih a duh a (a ûnaupa ngaihtuahna nêh chuan a va inang lo êm!). Mahse, chumi nei tûr chuan inbumna leh dâwt thû a hmang thung. Eng tiangin nge thil “ṭhâ” a lo thlen theih nân tia thil ṭha lo tih hreh miah lohna ang chí thang lakahte hian kan lo invên theih ang?

THAWHTANNĪ
Jakoba Leilâwn

May 23

Esauvan a pa malsâwmna Jakobana dawng tawh a ni tih a lo hriat chuan bum a ni a, luahlan a ni tih a hre thiam nghâl a

(*Genesis 27:36*); chuvâng chuan, Jakoba tihlum dân tûr a ngaihtuah ta a (*Genesis 27:42*). Rebeki chuan a hlâuthâwng hlê mai a, a fapa pahnihte a chên kawpna tûr tualthahna chu a thlen loh nân, ruâhmanna a siam nghâl a (*Genesis 27:45*). Chutichuan, Isaka puihnain (*Genesis 28:5*) Jakoba chu a pû Labana hnêna tlânchhe rih tûrin a hrilh a (*Genesis 27:43*). Labana hnên pana a kal lâi hian hmun pakhat, a hnû-a “Bethel” (“Pathian in”) tih a puah tâkah chuan mumangah Pathian nên an lo intâwk a, chumi hmunah chuan chhia a chham dâwn a ni.

***Genesis 28:10–22* chhiar la, *Genesis 11:1–9* nên khâikhin ang che. Eng tiangin nge Bethel leh Babel te hi a danglam? Bethel hmuna Jakoba thil tawn a tang leh, Babel Insâng sak avâng a thil lo thleng a tangte khân Pathian nêna kan inlaichînna kawngah eng zir lâi nge zir chhuah theih kan neih?**

Jakoban a mumangah Pathian nêna inzawmna nei leilâwn mak danglam tak mai a lo hmû a. Lei chung a leilâwn “indawh” (*Genesis 28:12*) thu sawina atâna Hebrai thumal a hman, *natsav* tho hi a chhîpa LALPA a lo “din” (*Genesis 28:13*) thu sawina atân pawh hman niin, chu chuan he leilâwn leh LALPA hi thil thuhmun an ni tih a tilang.

Leilâwn hi Babel hmuna vân tawng hial khawp insâng sak an tum nên khân a inzawm a. Hê leilâwn pawh hian Babel Insâng ang bawkhân “vân kawngkhâr” a han thleng a ni. Nimahsela, Babel Insâng kha chuan mihringte chakna hmanga vân han thlen leh, Pathian han pawh tumna a entîr lâiin, Bethel hmuna Jakoba hmuh leilâwn erawh chuan mihringte thil tih vâng ni lo vin, kan hnêna Pathian a lo kalna hmang chauhin Pathian hnên kan thleng thei a ni tih a sawi vê thung.

Jakoban lukham atâna a hman “lung” kha *beth-El* (a awmzia chu “Pathian in” tihna a ni, *Genesis 28:17*; *Genesis 28:22*) entîrna a lo ni a, chu chuan mihringte chhandamna atâna Pathianin hnâ a thawhna hmun tempul, biak bûk a kâwk.

Mahse, Jakobon a chung a thil lo thleng hi thlarau lam thilah chauh lan chhuahtîr bîk lo vin, kuta khawih theih leh pawns lam lang thei hmanga chhân lêt a duh a. Chutichuan, Pathian hnênah “sâwma pakhat” pe ta rêng a ni. A pêk chhan erawh Pathian malsâwmna a chan theih nân ni lo vin, Pathianin a pêk tawh sa thilthlâwnpêk a dawnte chung a lâwmzia a tihlanna a ni a. Hetah hian Israel hnam a lo pian hmâ daih pawh khân sâwma pakhat pêk hi an lo chîng tawh a ni tih kan hre leh ta a ni.

Genesis 28:22 chhiar leh la. “Sâwma pakhat” hi Pathianin “a pêk zawng zawng” atanga lâk a ni a (Genesis 28:22). Heti lâia Jakobon sâwma pakhat chungchâng a sawina atang hian thu pawimawh tak eng nge lâk chhuak tûr awm le?

THAWHLEHNÎ

May 24

Bumtu-an Bum A Tâwk

Genesis 29:1–30 chhiar la. Eng vângin nge Labanon Jakoba a bum hi Pathianin a phal le? Heta tang hian eng zirlâite nge Jakobon a zir chhuah?

Jakobon Rakili a tawmna hmun tuichhunchhuah a thlena a thil a hmuh hmasak ber chu lung a ni a, chu lung chuan Bethel hmuna lukham atâna a hman, Pathianin a awmpui a ni tih hriattîrtu” (Genesis 28:18, 19) kha a hriat chhuahtîr leh maithei. Eng pawh ni se, hê lung hian Rakili a biak theihna tûrin remchâng a siamsak dawn a ni. Jakobon tuichhuahchhuah bula ding berâmputen Rakili lo kal thû an sawi a han hriat chiah khân, berâmpute chu tuichhunchhuah kawngkâ atâ lung lum sawn tûrin a hrilh a. Mahse, anni chuan an lo ti duh hauh lo mai. Chu tak chu remchângah lâin, Jakobon amahin a lum sawn ta a, Rakili hnênah a inhmêlhriattîr theih phah ta hlauh a ni (Genesis 29:11).

Rakili chu a chhûngte hnêna Jakoba chanchin hrilh tûrin a tlân hâu a. A vawi khatna atâna inhmu vê chauh la ni mah se,

thil a kal fuh chho nghâl hlê. Jakoban Rakili a hmangaih hlê a (*Genesis 29:18*), a neih theihna tûra kum sarìh zet Labana hnâ a thawh chhông pawh chu “ni rei lo tê” ang chauh niin a hria zuk nia (*Genesis 29:20*)!

Amaherawhchu, kum sarìh a vei hnûin bum a tâwk ta tlat mai. An inneih zâna Jakoban khuma a hmuh chu Rakili ni lo vin, Rakili û Leaii zâwk a lo ni reng a. Inneih ruai òheha mi tin an buai luai leh Jakoba phûr tawh lutuk chu Labana hian remchângah lo lâ-in hetiang hian a lo ti ta mai a ni ang. Thil ngaihnawm tak chu, Jakoban a pa Isaka thu hman, “bum” tih chiah chiah kha a hmang vê hi a ni a (*Genesis 29:25*). Hê òawngkam hi a û malsâwmna dawn tûr chan khalh tuma a pa a bum hnû khân a pa’n a hmang a nih kha (*Genesis 27:35*).

Hetiang ngaihtuahna hi inthungrulhna dân, *lex talionis* an tihah pawh hman niin, hâ tihbalsaktu chu amâ hâ pawh chhutbalsak vê tûr a ni a, mitmu tihkehsaktu chu amâ mitmu pawh tihkehsak vê tûr a ni (*Exod. 21:24; compare with Genesis 9:6*). Chutiang chiah chuan, Jakoba chungah pawh mi dang chungah thil a lo tih tawh ang kha a lo thleng vê leh a ni.

Tûnah chuan Jakoban bum tâwk nih hrehawmzia a lo hre thiam ta a. Thil mak tak mai chu, Pathianin Jakoba kha Labanan a bumna hmangin ama’n mî a lo bum tawh kha a huatthlalâkzia a zirtûr kher hi a ni. Jakoban “bumtu” a nih ang ngêiin (*Genesis 27:12*) bumna awmzia a hre Chiang hlê mai; mahse, bum a han nih vê meuh chuan a ngâithiam lo hlei hlei a ni emaw tih tûr a ni a. “Eng vângin nge mi bum mai le?” (*Genesis 29:25*) tiin a chhuahchhâl hial a, hei hian inbumna hi thil dik lo tak a ni tih a hriatzia a tilang.

Jakoba kha bumtu chu ni mah se, amah pawh bumina awm vê tho. Engtin nge dik taka rêl a ni lo tih kan hriat châng, thil sual titute hrem loha an chhuah leh mai châng hian, a nih loh pawhin thil ti sualtu ni loten hrehawm an tawrh chângin, Pathiana rinna nghah tlat dân kan thiam theih ang?

Chhôngkaw Malsâwmna

Jakoba tân pu Labana hnêna a va tâlchhiat chhông kum sarih hnuhnung zâwk kha chu phurrit ni mah se, malsâwmna a dawn hnem ber kum a ni lawi a. Khâng kum sarih chhông khân a fa 12 zînga 11 chu an lo piang a, chôngte chu Pathian mi Isael hnam thlahtu tûrte an la ni dâwn a ni.

Genesis 29:31–30:22 hi Jakoba chanchina a pawimawh lâi ber a ni a, Pathianin “a chhûl a hawnsak” tih ÷awngkama bulñan niin, chumi ÷awngkam vêk chuan khâr a ni bawk. Heta chhûl a hawnsakte hi Leaii (*Genesis 29:31*) leh Rakili (*Genesis 30:22*) te an ni. Hê ÷awngkam hman a nih apiang hian tu emaw pian thú kan hmu zui nghâl zêl bawk a; chu chuan Jakoba fapate lo piang kha Pathian thilmak tih avânga lo thleng a ni tih a tilang.

***Genesis 29:31–30:22* chhiar la. Hê thawnthua thil thlengte hi tân lâi hunah hian eng tiangin nge kan lo hriat thiam ang?**

Pathian chuan Leaii chhûl a hawng a, tichuan fapa Reubena a hring a. ‘Reuben’ tih hi Hebrai thumal, *ra’ah* tih ațanga lo kal niin, a awmzia chu “hmû” tihna a ni a. Jakobana hmangaih lo a ni (*Genesis 29:31*) tih Pathianin a rawn “hmû” a, tichuan a rilru nâ thâwi dam nân hê naupang hi a pe ta a ni.

A fapa pahnihna hi Simeona tiin a hming a phuah a. Chû hming chu Hebrai thumal, *shama* ‘ tih ațanga lo kal niin, awmzia chu “hria” tihna a ni. Hê hming a phuah chhan chu Pathianin a rilru natna leh zahna a tawrhete chu a “hriatsak” (*shama* ‘) vâng a ni a; chutichuan, Hagari chung a khawngaihna a lantîr (*Genesis 29:33*) ang chiah khân, a chungah khawngaihna a lantîr vê leh a ni.

Leaii fapa pahnihna hming “Simeona” tih leh Hagari fapa hming “Ismaela” te hi awmze thumun niin, “Pathianin a hria

ang” tihna vê vê a ni a (*Genesis 16:11 en rawh*). Leaiin a fapa tlum ber a hrin hian a hmingah Juda a sâ a, chu chu “châwimâwi” tihna a ni. Tûn tûm chu a na tawrh emaw, malsâwmna a dawn emaw chungchâng a phuah chhuak tawh lo va. Pathian chauh a rilrua dahin, a khawngaihna a chan avângin a fak tawh zâwk a ni.

Thil mak tak mai chu, Leaiin nâu a hrin zêl thei tawh loh hnû-ah chiah Pathianin Rakili a “hre reng” a, a chhûl a rawn hawnsak hi a ni (*Genesis 30:22*). Rakili, Jakoban a hmangaih zâwk hian a inneih hnû-ah pawh a fapa upa ber hrin nân kum sarikh chhông zet a lo nghah rih a ngâi a, Jakoba nêna an inhual a tanga chhiar pheih chuan kum 14 lâi a tling (*Genesis 29:18, 27; 30:25*). A fapa hrin hmasak ber chu “Josefa” tiin a hming a phuah a; a phuah chhan pawh Pathianin a hmingchhia a chhillh [’asaf] tâk avâng leh, fapa dang a pêk belhchhah a beisei vâng a ni (*Genesis 30:23, 24*). Hêng an thiltih thenkhatte hi dik lo tak tak chu ni hlawm mah se, Pathian chuan thil t̄ha pian chhuaht̄irna hmanrua atân a hmang thei tho va. Sawisêl mai lo vin Abrahamana chí a tanga hnam din chhoh nân a hmang t̄angkâi ta hlahu a ni.

Engtiang kawngtein nge hê thawnthu hian mihrinte chu lo tling lo vin thil lo ti sual pheng phung thîn mah ila, Pathian thiltum erawh leiah leh vânah hian hlen chhuah a ni zêl dâwn tih a puan chhuah?

NINGÂNI

May 26

Jakoba A Chhuak

Jakoba—fa tîr nihna chan a duh vânga a pa leh û bumtu, Isaka a fapa upa zâwk hnêna pêk a tum malsâwmna lo rûksaktu—hi Labana lakah erawh a nêmh rih hlê a, rinawm takin kum 14 chhông zet a rawng a bâwlsak thei nia! A puzawn hian a bum a ni tih a hre Chiang hlê a; mahse, phubâ lâk pawh a tum chuang lo. A mîzia han thlîrin Labana laka a nêmh viau mai hi hriat thiam

a har hlê zâwk a. Duh ni se a hel khum thei a, a nih loh pawhin dodâl emaw, kum sarieh dang êm êm hna thawhtîr tawh lo tûra ngen emaw pawh a ti thei reng a ni. Mahse, chutiingin a ti lo va, Labanan ti tûra a hrilh ang ang chu, dik lo ti hlê mah se rinawm takin a ti mai a ni.

Nimahsela, Rakili fapa upa zâwk Josefa a lo pian hian Jakoba chuan Labana rawng a bâwlsak hun chhông tûr kum 14-a a kum 14-na a thleng tawh a (*Genesis 30:26*), tûnah chuan Ram Tiam lama kîr leh tûrin Labana kalsan tum ta. Nimahsela, hlauhthâwn rûk a nei a, a nupui fanâute châwm leh an mamawh zawng zawng phuhrûk vek chu a huhphurh hlê niin a lang (*Genesis 30:30*).

***Genesis 30:25–32* chhiar la. Hetah hian eng nge thleng a, Jakobian a kal lohna tûr chhan a sawite chu eng nge ni? Chû chu engtin nge Lalban a lo chhân?**

Jakobian an in a chhuahsan aţang khân kum tak tak chhông chu ram dangah a thang bo ta a. Hetiang chen chen va thang hi a tûra a tum dân chu a ni bîk lo mai thei. Mahse, thil thleng hrang hrangte khân thang bo lo thei lo vah a siam sî a. Tûnah chuan a nupui fanaute zawng zawng nêna in lamah kîr vê a tum ta a ni.

Heti chen chen thuâwih taka hnâ a thawh theih chhan hi a nun a lo danglam tâk vâng a nih a rinawm a; rinna zirîai a zir chhuak tawh a ni ngei ang. A awmzia chu, Jakobian Pathianin kal tûra a hrilh hun chu a lo nghâk tawp mai a. Pathianin a biak hunah chiah kal chhuah a tum dân a ni.

Pathian chu Jakoba hnênah “Bethel Pathian” tiin a inpuang a, a “laichînteho zîng atâ” Abrama chhuak tûra a koh tuma a tawngkam hman (*Genesis 12:1*) ang chiah kha hmang vê lehin, Lalbana in aţanga chhuak a, a pianna ramah hâu tûrin a hrilh ta a ni (*Genesis 31:13*).

Labana in chhuahsan a hun tawh a nih tih hriattîrtu dang chu, Labana leh Labana fâte rilru puthmang kha ni a (*Genesis 31:1*,

2). “Jakoban Esauva tawh chu hlâu lo sela a pô Labana chu a hâw san daih tawh tûr a ni a. Tûnah chuan Labana fâten a hausakna chu anmahni tâ angin an en a, an chhuhsak lui mai ang tih a hlâu ta a, mangang leh rilru buaiin hawi lam tûr hre lo vin a awm ta a.”—Ellen G. White, *Thlahtubulte leh Zâwlneite*, p. 182.

Chutichuan, a chhûngte leh a thil neih zawng zawngte nêen a chhuak ta a, Pathian thuthlung neitu hnamte chanchin ngaihnawm tak chuan bung thar a kâi tawh dâwn a ni.

ZIRTÂWPNI

May 27

Zir Belhna: Pathianin Jakoba kha amah Jakoban a phû vâng ni lo vin, a khawngaihna avâng zâwkin a thlang a. Jakoban khawngaih phû tûrin rim takin a thawk thung a; mahse, a hlawhchham ta tho a ni. A phû rêng ni ta se, khawngaihna ni lo vin thil tih vâng zâwk a ni ang a (*Rome 4:1–5*); chu chu chanchin tha nêna inkalh tlat a ni baw. A hlawhchham hnû-ah chiah hian Pathian khawngaihna a mamawhzia leh Pathian ring tih awmzia te, rinnaa nung tih awmzia leh LALPAA inngat pumhlûm tawp tih awmzia te chu a lo hre thiam vê ãan ta a. A thil tawn aţang hian zir lîai pawimawh tak zir chhuah theih kan nei, chû chu: “mi dangte bumin nangmah in châwisân tum suh” tih hi a ni.

“Jakoban bumna hmangin fa tîr nihna chan a tum a; mahse, a hlawhchham Chiang hlê. Eng kim, Pathian nêna an inzawmna te, a chhûngkua te leh, a neih zawng zawng a chên ta vek emaw a ti hial a, râltlân beidawng tak a lo ni ta. Nimahsela, Pathianin a tân eng nge a tihsak? Beisei bo taka a awm lâiin A rawn thlîr a, a beidawmna chu a hmû a, amahah Pathian hnêna ropuina pe lêt thei thil eng emaw a awm a ni tih pawh a hmu baw.

Chu vêleh, leilâwn mak danglam tak mai a hmuhtîr ta a, chu leilâwn chu Isua Krista entîrtu a ni. Pathian nêna inzawmna nei tawh miah lo chu, vân Pathianin a rawn thlîr a, سوالin a siam lei khi chat zâu tak chungah chuan lei dawh tûrin Krista a rawn tîr

ta a ni. Bethel hmunah hian awm ni ila chuan, ‘Vâna han lâwn khi ka va’ n duh êm! Mahse, eng tin nge ka lâwn theih ang? Ka lâwn theih dân tûr rêng a awm lo’ kan tih ngei a rinawm.

Chutiang chiah chuan Jakoba pawhin a ngaihtuah a. Chutichuan, a mumangah leilâwn a hmuhtîr ta a, chu leilâwn chuan lei hi vîn, Isua Krista nêh a thlun zawm a. Hê leilâwn hi leia inngat leh a lêrin vîn a han tawng a nih avângin, a lâwn duhte chu an lâwn thei reng a ni.”—Ellen G. White Comments, *The SDA Bible Commentary*, vol. 1, p. 1095.

Sawi Ho Tûr:

- ① Isaka te, Rebeki te, Jakoba te, Esauva te, Labana te, Rakili te leh Leaii te nungchang hi en ula. Dâwt an sawite leh mi an bum dânte pawh kha ngaihtuah bawh ang che u. Hei hian mihringte nungchang leh Pathian khawngaihna chungchâng engtin nge min hrilh le?
- ② Jakoba chanchin i chhiarin rinna kawngah a lo thangin a lo puitling chho zêl a ni tih a lannna eng nge awm?
- ③ Keini Seventh-day Adventist-te tân hian Esauvan a fa tîr nihna a ngâi hlu vak lo ang deuh khân, kan hnêna Pathianin hamthatna min pêkte hi a hlutzia hriat thiam loh theih dân kawng a awm ve em? A awmzia chu, engtin nge Pathianin êng min pêkte hi ngainat leh hlut kan bânsan ngâi loh theih ang?